

Z
CONVERSA AMB
ANTONI ABAD

ALBERT VELASCO
FRANCESC GABARRELL

Ens trobem amb Antoni Abad al migdia, al bell mig del barri de Gràcia de Barcelona. El dinar ja defineix el que serà la posterior conversa al seu estudi, amb l'afegit d'una cambrera d'ulls blaus a qui l'accent lleidatà porta records d'Agramunt, i del Daniel, un rialler amic del nostre artista d'origen brasiler.

Abad diu que no se sent excessivament lúcid (la nit anterior havia assistit a una mena de festa i/o presentació), però aquesta és una sensació que, després de superar la fredor de l'inici i la tonta presència de la gravadora, s'esvaeix immediatament.

La primera intenció era iniciar la conversa d'una manera, diguem-ne, clàssica: orígens, antecedents, projectes anteriors, etc. Ja des de l'hora de dinar, però, hem notat que avui això no servirà per a res. Z ha de ser el centre, perquè Z és el seu projecte, la seva projecció més immediata i l'origen de nous projectes que més endavant mencionarem.

No preguntem res, doncs, tan sols parlem de Z.

Z –un projecte en què treballen com a programadors Eugenio Tisselli i Daniel Julià– té dues versions, una del 1999 i una altra que va començar l'any 2001. La del 1999 va ser la primera mosca que es va penjar a la xarxa, però era una mosca presonera d'un fals navegador, perquè aquesta era la única manera que, en aquells moments, teníem per poder crear els efectes desitjats. Inicialment, el finançament provenia del centre Le Fresnoy, una institució francesa que es dedica, bàsicament, al cinema i al vídeo. Van al·lucinar amb el projecte, perquè aquest era un món que no coneixien excessivament.

La versió del 1999 es va desenvolupar per un projecte del MECAD que es va presentar al ZKM de Karlsruhe (Alemanya), en el marc d'una exposició titulada *Net Condition*. Aquesta mostra pretenia revisar el paper dels humans davant la xarxa i, a partir d'aquesta, ens vam adonar que teníem ganes de desenvolupar molt més el projecte. No pensàvem, però, arribar a un grau tan elevat d'hiperrealisme com el que ara com ara manté Z.

Hi ha tòpics difícils d'esquivar, i com que tampoc es tracta d'obviar informació en favor d'una certa premissa d'originalitat, no ens podem estar d'interrompre breument i preguntar el perquè del nom Z.

En les formes onomatopeïques de molts idiomes, quan es tracta de descriure el soroll d'una mosca sempre apareix la lletra zeta.

Z té la intenció de semblar-se al màxim a un insecte real, tot i que la idea inicial era fer una mosca que només aparegués quan et connectessis a Internet. Seria com quan hom obre una finestra a l'estiu i entren les mosques.

Encara que la tanquis immediatament, les mosques es queden a dins. Així va començar el camí cap a l'actual versió de Z, que ja fa que està en marxa dos anys. Estem, de fet, a l'equador del projecte.

Primer vam començar instal·lant en diferents ordinadors algunes mosques de prova. Després vam pensar que estaria bé que es poguessin comunicar entre elles i crear una comunitat de mosques que habités en els ordinadors dels usuaris. Per a mi això és art públic, barrejat amb la idea del paràsit que fagocita una xarxa preexistent. La mosca es converteix, així, en un protocol de comunicació diferent, en una altra manera d'utilitzar la xarxa, tot parasitant-la per utilitzar els seus avantatges de comunicació.

La funció és trobar vies alternatives de comunicació fent alguna cosa diferent del xat, perquè els missatges en el nostre cas sempre són privats. Z es mou, viatja, però les interfícies de comunicació són anònimes.

En l'àmbit d'usuari, l'accés a Z és tan fàcil com connectar-se a l'adreça www.zexe.net i descarregar-se una de les mosques. Parlem de l'entorn web.

S'accedeix a una gràfica on es veu el mapa del món amb totes les mosques que hi ha en aquells moments volant per allà. Aquesta és la gràfica *on Line*.

Després n'hi ha una altra denominada *population*, on un altre mapa del món informa l'usuari de la població existent de mosques segons la franja horària. Ara on hi ha més distribució de mosques és a Europa, perquè és on s'ha fet una distribució de tipus analògic, que és el que fa créixer la comunitat.

En els darrers dies, però, hi ha hagut un creixement brutal a les antípodes, creiem que a Nova Zelanda. En aquesta gràfica, no sabem els països on viuen les mosques, només la franja horària. En aquest sentit, la mosca és com un virus benigne, que entra al teu ordinador i accedeix a certes informacions que li serveixen per determinar la zona horària on es troba l'usuari. Quan una mosca neix, quan s'instal·la, li pregunta al servidor: Qui sóc? I aquest li assigna un genoma identificatiu i, a partir d'aquell moment, la mosca ja pot enviar dades al servidor.

Una nova gràfica es diu Babel, on pots triar un idioma i parlar amb alguna de les mosques que tinguin aquell idioma.

Finalment, hi ha la gràfica de creixement o evolució de la comunitat, on l'usuari pot accedir a una relació en el temps del nombre de mosques que van naixent i morint, i la gràfica arbre genealògic de la comunitat. Aquesta última parteix de la fertilitat d'una mosca, 30 dies, i del fet que, contràriament a les mosques reals, les mosques vir-

tuals són hermafrodites. Quan neix l'insecte busca un progenitor entre totes les mosques fèrtils nascudes en els darrers 30 dies que no hagin tingut descendència. Per exemple, la nounada és Generació 5, nascuda d'una mosca Generació 4. D'aquesta manera, l'arbre es desenvolupa de forma fractal.

Arribats a aquest punt, recordem un treball de l'Antoni de l'any 1999 anomenat Punt de vista, una projecció informàtica en què la seva mà dibuixa mosques una per una, que immediatament prenen vida. Cada cop hi ha més mosques, cada cop resulta més difícil trobar un espai buit on dibuixar-ne. Quan tot està ple, s'inicia un cicle enquistat on, successivament, una mosca mor i deixa el seu espai per crear-ne una de nova.

El dia del primer llançament vam enviar per correu una primera versió beta (de prova) a cinquanta usuaris amics, que posteriorment va créixer fins a prop de mil. En aquells moments, però, l'índex de mortalitat era molt elevat perquè la mosca no es podia "posar a dormir". Ara sí, i això ha fet que disminueixi molt la mortalitat. L'índex actual se situa sobre el 60%, és a dir, tenim un 40% d'èxit total. Si et pares a pensar, per exemple, quin és el tant per cent de gent que es posa d'acord sobre si els agrada o no una pel·lícula, segurament no hi arribaríem a aquest percentatge. A quanta gent li agrada Miró? Estic content, crec que sí, realment és un èxit.

Veïem projectes dins de projectes.

Tota la informació facilitada per les diferents mosques va a una base de dades. Tenim la il·lusió d'estudiar tota aquesta evolució genealògica en un futur. Penseu que conservem tots els prototips de mosca desenvolupats i que, per exemple, es podrien instal·lar en quinze ordinadors diferents i veure la seva evolució o com eren en un moment determinat. I això és així, perquè cada mosca té un codi genètic propi assignat aleatòriament. Es tracta d'una combinatòria de 32 zeros o uns que dona la possibilitat de fer 4.000 milions de mosques diferents.

Visualment, totes les mosques són iguals en néixer, però Z conté un laboratori genètic on s'altera el seu comportament. Es mouen poc o molt, es freguen les potes més o menys ràpid... Tot depèn del genoma. Amb la nova versió que llançarem properament, podrem manipular la morfologia i, fins i tot, compartir-la amb algú altre (m'agrada la teva, envia-me-la). El problema és que, en aquest moments, les mosques necessiten el servidor per a dues coses: per saber qui són i per fer ús del canal de comunicació. Això no m'agrada, perquè es tracta d'un sistema piramidal, on els de dalt tenen el poder i si cauen tot s'ha acabat. Llavors vaig pensar a fer una estructura de xarxa distribuïda *peer to peer* inspirada en la que fan servir xarxes tipus Napster per a l'intercanvi d'arxius. M'agrada, perquè es tracta de compartir informació creant una xarxa distribuïda enlloc d'una xarxa centralitzada i controlada. La cosa és, en definitiva, evitar el factor poder.

Les dues línies d'investigació que encetarem si aconseguim finançament serà desenvolupar una xarxa totalment distribuïda i desenvolupar la mosca per a Linux, per obrir més el projecte. Ara per ara, només funciona en entorn PC perquè no compensa el consum de recursos financers que suposa fer-la també per a Mac.

El mòbil de l'Antoni interromp una fluïdesa que continua desmentint qualsevol conseqüència de la nit anterior [...]. Observem amb deteniment un entorn absolutament despulpat de referents i admirem la preciosa Honda Dax plantada a l'entrada de l'estudi. No volem perdre el fil, però, estàvem parlant d'apertura.

El futur passa per obrir el codi perquè la gent pugui crear les seves pròpies xarxes distribuïdes de comunicació sense control de cap mena. Morfològicament, ja no hau-

rem de tenir mosques a l'ordinador, sinó que, per exemple, si un col·lectiu de piragüistes ho creu millor podrà instal·lar-se una piragua o podrà tenir el seu propi sistema de distribució que no serà controlat per ningú. El sistema al final es converteix una mica en una eina de subversió, aparentment molt lúdica, d'entreteniment, però amb un rerafons ideològic molt fort.

Visions de futur.

Ara estem preparant un llançament digital massiu. Durant mesos, Mery Cuesta ha recercat a Internet llocs on pogués interessar aquest projecte per a, posteriorment, enviar-los tres mil mosques. L'objectiu és realitzar una redistribució a través de les seves respectives comunitats.

[...] Interessant destacar l'important concepció de treball en equip que ha desenvolupat el creador lleidatà, un exemple més de la seva capacitat de transformació i evolució per adaptar-se, com ningú, a les necessitats inherents a la creació contemporània actual.

En aquest sentit, però, voldria deixar clara la diferència entre una estratègia de distribució digital i una d'analògica. L'objectiu és el mateix, però en la distribució analògica, com que la mosca és un paràsit de la xarxa, l'objectiu és infiltrar-se en xarxes analògiques. I és aquí on entren en joc els adhesius que, per exemple, es poden col·locar en les monedes. Ja ho vam fer al MACBA, amb totes les monedes que sortien del museu arran de l'exposició. Estàriem davant de la creació de links o enllaços analògics que recorren una xarxa digital.

A diferència del que succeïx en l'àmbit digital, però, aquí no volem tenir la nostra pròpia xarxa de distribució analògica. M'interessa molt més que la mosca parasi- ti altres xarxes, com ara la ja esmentada de les monedes o, per exemple, una altra on vam parasitar el suplement de Cultura de *La Vanguardia*, omplint-lo de mosques. Al mateix número, Roc Parés –el cronista oficial de Z– va escriure un article. D'aquest mateix diari també en vam parasitar un dia, en col·laboració amb Màrius Serra, els mots encreuats, substituint els quadres negres per mosques.

Actualment tenim aturat el projecte de fer un tiratge d'un milió d'exemplars de postals per distribuir-les per Europa a través d'un circuit de distribució de postals

MUSEU D'ART CONTEMPORANI DE BARCELONA

gratuïtes. Cada postal hauria de portar vint-i-un adhesius que anirien a parar, novament, a les monedes.

A la tardor participaré amb Z en una exposició a Nova York comissariada per Harald Szeemann i ja estic pensant en les estratègies de parasitació pertinents. No sé, segurament muntaré unes pantalles de plasma orientades cap a Manhattan (l'exposició es farà a Brooklyn), on es reflectiran, inspirades en la informació en temps real que utilitza una estètica tipus Wall Street, les gràfiques d'evolució *on line*, etc. Ara mateix el projecte es troba en *stand by*, és a dir, va tirant però el vull perfeccionar, si trobo finançament. Es tracta, en principi, d'un un projecte a llarg termini.

En els darrers temps, hi ha hagut una certa tendència a identificar el concepte d'etern retorn reiterat per Antoni Abad en videoprojeccions com ara Sisif (1995), Errata (1997), Ciències naturals (1997), Ego (1999) o la ja mencionada Punt de vista (1999), amb una suposada predicció de l'artista per les estructures tancades. Z i, sobre tot, la xarxa com a concepte i eina de treball, s'han encarregat de contradir aquesta generalització.

La xarxa és un lloc ideal per treballar. De fet, entre moltes altres possibilitats es pot considerar una enorme biblioteca on pots consultar el que vols, però, al contrari de les biblioteques tradicionals, tothom hi posa també el que vol, sense que hi hagi una mediació dels continguts a través dels gestors culturals de torn. A Internet tothom hi penja el que vol. Això és democràcia. Aquest és el mitjà que em permet transmetre alguna de les pròpies *neures*. No és només Internet, però, perquè no cal oblidar que al darrere hi ha una tasca duríssima de pro-

gramació. La resta d'àmbits d'expressió resulten molt trillats.

No nego la meua pròpia evolució. De fet, en les obres de començaments dels anys vuitanta hi ha molts conceptes que ara tornen a aparèixer, tot i que passats pel sedàs de la tecnologia. Aquells quadres amb les tires de paper (les pintures trenades) eren una combinatòria de cinc colors, que lliga amb el tema de la mosca i la seva combinatòria del genoma. Segurament, si jo no hagués fet allò, no se m'hauria acudit fer això amb la mosca. El tema de la mobilitat, que sempre apareix en la meua producció videogràfica, i que és un tret essencial de Z, també apareixia en els meus primers treballs. Ara, però, la tecnologia em permet portar això fins a les darreres conseqüències. La mosca es pot moure de milers de maneres diferents, en canvi, una escultura té la mobilitat molt limitada. No sé... segurament si ara es fes una exposició que recollís tota la meua obra en aquest darrers anys hauria d'estar molt raonada, perquè veig en la meua trajectòria un fil conductor molt clar.

Torna a sonar el mòbil. Hi ha algun tipus d'ofertiment però l'Antoni el defuig, prefereix treballar una mica i anar a dormir aviat. Ens adonem que el temps comença a acabar-se -poc temps, poc espai- i no volem deixar-lo sense recuperar un tema sorgit durant el dinar, el projecte Motoboy.

Arran de la meua primera estada a São Paulo vaig constatar la ineludible presència dels *motoboy*s, el nom amb què es coneixen els missatgers de la metròpoli brasilera. És al·lucinant, són autèntics genets de l'Apocalipsi, genets de l'asfalt que es juguen el coll circulant a tota velocitat.

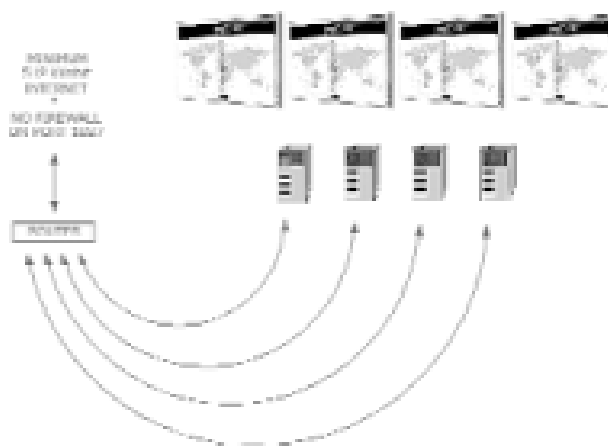
Hi havia molts aspectes d'aquest col·lectiu que m'interessaven, perquè el veia molt relacionat amb *Z*: estan integrats en una xarxa ciutadana, molt similar i igual de càotica que Internet. Són nois que coneixen la ciutat, i amb aquest domini tergiversen el valor del temps per arribar a llocs inaccessibles per al cotxe. Transporten informació d'un lloc a l'altre, sempre trobant la via de comunicació més ràpida, més directa, més immediata. Representen, en definitiva, un flux d'informació vertiginós.

En aquells moments vaig tenir la idea de fer una exposició, i em van oferir de realitzar-la a la Pinacoteca Nacional de São Paulo, el 25 de gener de 2004, coincidint amb el 400 aniversari de la creació de la ciutat. *Motoboy*, de fet, és un projecte molt ciutadà, que s'insereix en la ciutat mateixa i, de nou, està en la línia de la informació distribuïda.

Es tracta d'organitzar una xarxa de cronistes, els propis *motoboy*s, que podran publicar les seves notícies paral·lelament als mitjans de comunicació i de la forma més econòmica possible, utilitzant la telefonia mòbil. Aquí no hi haurà ni càmeres, ni edició, ni postproducció, ni *broadcasting*. En canvi, amb el seu mòbil publicaran i transmetran la informació que desitgin en temps real. A més a més, així disposes de diferents unitats narratives: foto, vídeo, àudio, text, totes combinables entre si.

L'espai que acollirà el projecte és un octògon molt gran, on es col·locarà un projector central que mostrarà, directament a terra, la planta de la ciutat de São Paulo en temps real i vista des del satèl·lit, amb els *motoboy*s localitzats via GPS. Alhora hi haurà 100 *motoboy*s als quals se'ls explicarà el projecte i se'ls fotografiarà (de moment ja hem fet alguna prova amb ells) per col·locar els seus retrats, a escala real i amb la moto, en el lloc d'un centenar de pintures de la col·lecció permanent del museu. Cada *motoboy* entregarà un paquet d'informació a 100 persones de l'àmbit intel·lectual de São Paulo. Seran humanistes, sociòlegs, etc. Això es farà de forma interactiva, és a dir, la gent podrà opinar sobre el que trien o fan els *motoboy*s. Serà semblant a un xat. Aquí, de fet, també hi ha una estratègia parasitària. Els *motoboy*s lliuraran aquests paquets d'informació dient: "Ep! Jo no sóc una simple màquina d'entregar paquets. Sóc jo. Mira, veus la meua foto penjada al Museu." El que estariem fent seria parasitar l'àmbit del pensament i de la cultura de São Paulo. Tant físicament (fotos al museu) com en relació amb el propi pensament (ells també donen la seva opinió). A més a més, editarem una revista, pròpiament del catàleg de la mostra, que es titularà *Motoboy*, i on apareixeran les millors imatges, alguna crònica, etc. Aquesta seria la publicació analògica del projecte.

Fa un temps, la Casa Encendida, pertanyent a l'Obra Social de Caja de Madrid, em va proposar de dirigir un

taller de creació. Com que estava desenvolupant el projecte *Motoboy*, vaig pensar que aquest taller funcionaria com a laboratori de l'esmentat projecte i, per tant, els vaig proposar fer un *workshop* de telefonia mòbil. El títol no podia ser un altre, *Ensayo general*, i el realitzarem a Madrid durant el mes de juny. Eugenio Tisselli és qui porta la part de programació, la persona que està modelant el programa i les seves aplicacions. També vindrà a Madrid durant el taller, per anar solucionant els nous plantejaments d'emissió mòbil en directe que puguin sorgir.

Sóc molt conscient, però, que estic posant totes les cartes damunt la taula, ja que la gent que faci el taller pot engegar, posteriorment, projectes similars als que ara tinc en ment. Però aquest és un dels meus objectius, fomentar mecàniques associatives entre la gent, canals de difusió col·lectius. De fet, la finalitat última del projecte *Motoboy* manté certs paral·lelismes amb *Z*, donar veu a col·lectius que normalment no en tenen, amb la idea que, en un futur, tot plegat pugui desembocar en quelcom de semblant a una ONG.

La conversa s'ha acabat. No hi ha preàmbuls en l'acomiadament, tant sols una agradable sensació d'haver endevinat el moment, d'haver trobat un Antoni Abad lúcida i en el seu millor moment de forma creativa.

[...] Tornant recordem unes paraules de Jesús Navarro. Parlava dels primers treballs d'Antoni Abad (gomaespumes, pintures trenades, mecalux...) i els definia com jocs, divertiments, experiments a través dels quals trobar un espai propi. Fins avui no sabíem amb certesa que ja l'ha trobat.